

NAMAZIN KILINIŞ ŞEKLİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytânir-racîm.

Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîne hamden kesîren tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidinâ muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emma ba'dü fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetün bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا رَكَعَ أَحَدُكُمْ فَلْيَضَعْ يَدَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ ثُمَّ
يَمْكُثُ حَتَّى يَطْمَئِنَّ كُلُّ عَظْمٍ فِي مَفَاصِلِهِ ثُمَّ سَبَّحَ
ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَإِنَّهُ يُسَبِّحُ لِلَّهِ مِنْ جَسَدِهِ ثَلَاثَةَ
وَتَلَاثُونَ وَ ثَلَاثُمِائَةَ عَظْمٍ وَ ثَلَاثَةَ وَتَلَاثُونَ
وَ ثَلَاثُمِائَةَ عِرْقٍ وَإِذَا سَجَدَ فَلْيُسَبِّحْ ثَلَاثًا فَإِنَّهُ
يُسَبِّحُ مِنْ جَسَدِهِ مِثْلُ ذَلِكَ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 48/11 (*İzâ rakea ehadüküm felyeda' yedehû alâ rûkbeteyhi, sümme yemkisu hattâ yatmeinne küllü azmin fî mefâsilihî, sümme sebbaha selâse merrâtin, feinnehû yüsebbihu li'llâhi min cesedihî selâsetün ve selâsüne ve selâsümiyeti azmin ve selâsetün ve selâsüne ve selâsümiyeti ırkın, ve izâ secede felyüsebbih selâsen feinnehû yüsebbihu min cesedihî mislü zâlike.*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Aziz, muhterem ve değerli mü'min kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada ve âhirette üzerinize olsun. Allah-u Teâlâ Hazretleri iki cihanda cümlelerinizi aziz ve bahtiyar eylesin.

Mutadımız veçhile Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okumak üzere toplanmış bulunuyoruz. Bu hadîs-i şerîflerin teberrüken okunmasına ve izahına başlamadan önce, evvelen ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in rûh-i pâkine hediye olsun diye, sonra onun mübarek âl'inin, ashabının, etbânının ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşitleri, Peygamber Efendimiz'in mânevî varisleri sâdât ve meşâyih-i turuku aliyemizden cümlesinin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Ali el-Murtazâ'dan, bu eseri yazan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin hocamıza ve ondan, kendisinden feyiz aldığımız Muhammed Zahid-i Bursevî hocamıza kadar silsilemizden güzerân eylemiş olan sâdât ve meşâyihimizin ruhlarına, bu beldeleri fetheden fatihlerin, şe-

hitlerin, gazilerin, mücahitlerin, Fatih Sultan Muhammed Hân başta olmak üzere hepsinin ruhlarına hediye olsun diye, beldemizin medâr-ı iftihârı büyüklerimizin, Yûşâ aleyhisselâm'ın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretlerinin ve sair sahabe-i kirâmın, evliyâullahın ve salihlerin ruhlarına hediye olsun diye, camimizin bânîsi İskender Paşa'nın ve bu camiyi hizmette tutmak için emek sarf etmiş, gayret etmiş, masraf etmiş, yardım etmiş olan bütün ashâb-ı hayrât u hasenâtın ruhlarına ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu derse katılmak için gelmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerininve yakınlarının müslüman olanlarının ruhlarına hediye olsun diye, bizler de Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, hayırlı uzun ömürle muammer olalım, hüsn ü hâtime ile âhirete göçelim, Rabbimizin huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak,yüzlerimiz ak alınlarımız açık sevgili kullar olarak varalım diye, bir Fâtiha üç İhlâs-ı Şerîf okuyup o büyüklerimizin ruhlarına bağışlayıp öyle başlayalım.

.....

a. Rükûda ve Secdede Okunacaklar

Râmûzü'l-Ehâdîs kitabımızın 48. sayfasının 11. hadîs-i şerîfine

gelmişiz. Ondan başlıyoruz, devam ediyoruz. Ebû Hüreyre RA'dan İbnü'n-Neccâr ve Deylemî'nin rivayet ettiğine göre (*rahmetu'llâhi aleyhim ecmaîn*), Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:¹

¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.1, s.311, no:1229; Ebû Hüreyre

إِذَا رَكَعَ أَحَدُكُمْ فَلْيَضَعْ يَدَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ ثُمَّ
يَمِكْتُ حَتَّى يَطْمَئِنَّ كُلُّ عَظْمٍ فِي مَفَاصِلِهِ ثُمَّ سَبَّحَ
ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَإِنَّهُ يُسَبِّحُ لِلَّهِ مِنْ جَسَدِهِ ثَلَاثَةٌ
وَتَلَاثُونَ وَ ثَلَاثُمِائَةٌ عَظْمٍ وَ ثَلَاثَةٌ وَتَلَاثُونَ
وَ ثَلَاثُمِائَةٌ عِرْقٍ وَإِذَا سَجَدَ فَلْيُسَبِّحْ ثَلَاثًا فَإِنَّهُ
يُسَبِّحُ مِنْ جَسَدِهِ مِثْلُ ذَلِكَ

(الديلمى وابن النجار عن ابى هريرة)

RE. 48/11 (*İzâ rakea ehadüküm*) “Sizden biriniz namazda rükû yaptığı zaman, ayaktayken eğildiği zaman, (*felyeda’ yedehu alâ rükbeteyhi*) elini iki dizi üzerine koysun.” Tabi bu; “İki elini iki dizi üzerine koyacak.” demek.

(*Sümme yemkisu hattâ yatmeinne küllü azmin fî mefâsilihî*) “Her eklemindeki her kemik sükûnete erinceye kadar o vaziyette dursun.” Yani “Rahat bir vaziyette rükûda dursun.”

(*Ve sümme sebbaha selâse merrâtin*) “Üç defa tesbih eylesin.”

Rükûda *Sübhâne rabbiye’l-azîm* deniliyor, secde *Sübhâne rabbiye’l-â’lâ* deniliyor. *Sübhâne rabbiye’l-azîm* tesbihi Kur’ân-ı Kerîm’de:

RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.451, no:19739; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.206, no:2050.

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ

(الواقعة: ٩٦)

(*Fesebbih bi'smi-rabbike'l-azîm*) [Öyleyse ulu Rabbinin adını tenzih ile an!] (Vâkıa, 56/96) âyet-i kerîmesinden hatıra ve yadigâr.

Ve yapılması hadîs-i şerîfle emredilmiş. *Sübhâne rabbiye'l-a'lâ* tesbihi de:

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى

(الأعلى: ١)

(*Sebbihi'sme-rabbike'l-a'lâ*) [Yüce Rabbinin adını tesbih et!] (A'lâ, 87/1) âyet-i kerîmesinden Peygamber Efendimiz tarafından emredilmiş. Kur'ân-ı Kerîm'de olan emirler böylece namazda uygulamaya konulmuş oluyor.

Demek ki tesbih edecek. Üç, beş veya yedi defa olarak *Sübhâne rabbiye'l-azîm* diyecek. Ama burada üç diyor, onu belirtelim, üç defa böyle tesbih etsin.

(*Feinnehû*) “Çünkü, (*yüsebbihu li'llâhi min cesedihî selâsetün ve selâsûne ve selâsü mieti azmin*) onun vücudunda 333 kemik tesbih eder, (*ve selâsetün ve selâsûne ve selâsü mieti irkîn*) ve 333 damar tesbih eder.”

Allah için böylece tesbih eder. Rükûya varıp da üç defa tesbih ettiği, (*Sübhâne rabbiye'l-azîm*) dediği zaman vücudunda 333 kemiği, 333 damarı Allah'ı tesbih etmiş olur. Üç tanecik söylüyoruz ama hepsi tesbih etmiş oluyor.

Mutmain oluncaya kadar, sükûna erinceye kadar demek; Allahu ekber dedi, rükûya vardı mı, sakın bir şekilde duracak, bekleyecek ve öyle üç tesbihini söyleyecek.

(*Semia'llâhu limen hâmidih*) dediği zaman sakın bir şekilde duracak, bekleyecek. (*Rabbenâ ve leke'l-hamd*) diyecek. Secdeye vardığı zaman, herhangi bir işi yaptığı zaman, duracak. Durmaz da devam ederse, emre aykırı oluyor ve namazın tâdil-i erkânı yapılmamış oluyor. Tâdil-i erkân; hakkını vermek, adaletle hareket etmek olmamış oluyor. Duracak.

Demek ki, bir kimse “*Allah-u ekber... Semia'llâhu limen hamideh... Rabbenâ ve leke'l-hamd... Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llâh, es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh...*” diye peş peşe yaparsa, Efendimiz'in emrine, tavsiyesine, takvâyâ, namazın tâdili erkân ile kılınması emrine aykırı hareket etmiş olur.

Duracak, sükûnet bulacak. Hareket birbirine bağlanmayacak, bir duruş olacak; bir poz, bir bekleme, bir donma durumu olacak. Bunları yapacak, ondan sonra ötekine geçecek; onları yapacak ondan sonra ötekisine geçecek. Ama hepsi sakın, vakur, durmalı, dinlenmeli.

(*Hattâ yatmeinne*) “İtminan buluncaya kadar, sükûnete erinceye kadar.” Acele yok.

Secdede üç defa tesbih edince, “*Sübhâne rabbiye'l-a'lâ*” deniliyor; vücudu da yine aynı şekilde bütünüyle tesbih etmiş oluyor. “333 kemik, 333 damar Allah'ı tesbih etmiş olur.” diyor.

Az söze ve az işe çok mükâfat vermek Allah-u Teâlâ Hazretlerinin lütfundan ve keremindedir. Azımızı çoğa sayıyor. Hatta şairin birisi şöyle diyor:

رحمتش را بها نمی حوید بلکه او را بهانه می

جوید

Rahmeteş râ bahâ nemi hûyed, Belki û ra bahâne mi cûyed.

Güzel bir şiirdir, Farsça bir sözdür. “Allah; rahmetine bahâ, bedel, ücret talep etmiyor; belki rahmetine bahane arıyor; bir bahaneden rahmetini veriyor.” Yoksa zaten, ücretini bahasını ödemeye kimsenin gücü yetmez. Baha istemiyor; bazı şeyleri bahane ediyor.

“—Kulum secde etti, hadi rahmetime erdireyim.” Nasıl olsa rahmetinin bahasını ödeyemeyiz.

“—Kulum Allah-u Ekber dedi, hadi şu kadar sevap vereyim.” Bahane ediyor.

“—Kulum bir gün oruç tuttu, hadi şöyle yapayım.” Az bir işe çok çok büyük lütuflar, çok çok büyük ikramlar!

Bir kez Allah dese aşk ile lisan, Dökülür cümle günah misl-i hazan.

Bir kere “Allah” deyince günahlar dökülüyor. Bir “*Estağfiru’llah*” deyince affolunuyor. Hâlis muhlis olarak, “*Lâ ilâhe illa’llah*” diyen cennete giriyor.

Yoksa kim o cennetin bir karış toprağını alabilir? Kim bir küçük taşın parçasının, bir anlık kokusunun bedelini ödeyebilir? Kokusu 500 yıllık mesafeden duyulmuş, güzel cennet kokusu burunlara gelmiş. “Kokusunu bir koklayabilsem.” diye kokusunun bedelini koklamaya bile insanlar canlarını verirler. Bedelini, bahasını ödemeye imkân yoktur.

Nasıl oluyor? Allah baha istemiyor; bahaneler bulup rahmetini veriyor, bahane ediyor. Hani biz; “Falanca adam filanca adama kızıyor da, falanca işi de bahane etti, patakladı.” deriz ya. Aslında pataklayacak bir şey yok ama küçücük bir şeyden hır çıkardı, bahane etti, patakladı. Aslında biz Allah’ın rahmetine layık değiliz, hak etmiş değiliz, karşılığını ödemiş değiliz ama rahmetine bahane ediyor da lütfunu veriyor.

Lütfunun çokluğundan. Hamd olsun, şükrolsun, Rabbimiz’in ekremü’l-ekremîn’liğinden... Bunu bilelim, içimiz şükür dolsun diye söylüyorum. Yoksa onun dergâhına layık bir ameli kimse yapamaz. Onun için, Peygamber SAS Hazretleri şöyle buyurur:

سُبْحَانَكَ مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ يَا مَعْبُودَ

(Sübhâneke mâ abednâke hakka ibâdetike yâ ma’bûd) “Sen’i tesbih ederim yâ Rabbi! Sana lâayık ibadeti yapamadık.”

Yapamaz, kimse yapamaz. Bütün ömrünü ibadetle geçirse bile bir şeyi ödeyemez. Talebe bütün tahsili boyunca sekiz sene, 10 sene, 12 sene çalışıyor. Niçin? “Memur olacak.” diye.

Memur olunca karşılıksız para mı veriyorlar? Yine çalışacak da ondan sonra.. Sırf memur olabilmek için diploma almak için 12 sene, 14 sene çalışıyor. Emekliliği almak için 25 sene, 30 sene çalışıyor. Menfaat sağlamak aslında ne kadar zor ve birçok kimse menfaat sağlayamıyor da geçim sıkıntısı çekiyor. Kimisi aç kalıyor, kimisi açık kalıyor, kimisi yoksul kalıyor. Çalıştığı halde yetmiyor, çoluk çocuğu çok oluyor, sıkıntı çekebiliyor.

Bunları neden söylüyorum?

“Allah’ın rahmetinin karşılıksız olduğunu bilip şükür dolalım.” diye. “Şükürümüz artsın.” diye. Yoksa neyine layıkız? Bizim Allah’ın yanında makbul neyimiz var ki Allah bu kadar nimetleri bize veriyor? Kendi lütfundan, kendi cömertliğinden, kendi kereminden, kendi rahmetinin enginliğinden veriyor. Kul isyan ediyor, isyan ediyor, isyan ediyor... İsyan ettiği halde rahmetini kesmiyor. Lütfunu, yiyeceğini içeceğini kesmiyor. Ancak bazı şartlarla... Tabii bazen de kesilir. “Hiç kesmiyor, hiç cezalandırmıyor.” mânasına değil de; “rahmeti çok geniş” mânasına.

Onun için insan her vesile ile nimeti anlayacak, Allah’ın kendisine verdiği nimeti, rahmeti anlayacak, şükredek.

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ

(الدحي: ۱۱)

(Ve emmâ bi-ni’meti rabbike fehaddis)

“Rabbinin nimetini söyle, zikret, yâd et, bildir, duyur.”

Rahmeti duymak için, nimete şükretmek için rahmeti idrak etmek lâzım. Rahmeti idrak etmek için rahmeti fark etmek lâzım. Rahmeti fark etmek için de o rahmete, o nimete erişmemiş insanlarla mukayese yapmak lâzım.

Kendini Bosna’daki bir müslümanın yerine koy bakalım, bir düşün onun durumunu; kaç aydır muhasara altında, Birleşmiş Milletler hain, düşman, zalim... Hava sert, su yok, içecek yok, yakacak yok, yiyecek yok. Can korkusu var. Her aileden kim bilir kaç kişi öldü, kaç kişi yaralı? İzdırap, sıkıntı, dert, korku, belâ... Bak bir mukayesede nasıl çıkıyor. Burada beş parasız bir insanın bile “Çok şükür yâ Rabbi!” demesi lâzım. Teneke kulübede yaşayan insan bile, “Çok şükür yâ Rabbi! Hanımım, çocuğum Sırp’ın eline düşmemiş. El-hamdü lillah, hamd olsun, verdiği nimetlere şükrolsun.” demesi lâzım.

Çok şükür; bu huzur da nimet, sağlık da nimet. Sonra bu İslâm, en büyük nimet! Müslüman olmuş olmak, mü’min olmak, bunlar büyük nimet! Mü’min olmayan kimsenin ahireti mahvolacak, isterse dünyası saraylarda geçsin. Mü’min olmak çok büyük nimet! Bu yeter zaten. Onun için bazıları;

“—Âhiretim kurtulsun da dünyada ne çekersem çekeyim.” demişler.

Peygamber Efendimiz’in sahabesinden bazısı:

“—Ben ebediyen artık kadınlarla ilgilenmem, evlenmem, zevk sefa peşinde koşmam.” demiş.

Bazısı:

“—Ben bundan sonra ebediyen artık geceleri uyumam. Sabahlara kadar ibadet ederim.” demiş.

Bir diğeri:

“—Ben bundan sonra her gün oruç tutarım, hiç yemek yemem.” demiş.

Ahireti düşünen insan, dünyanın musibetlerine aldırılmaz. “İki paralık dünya, bir göz yumup açıncaya kadar geçecek ömür.” der, aldırılmaz, ahirete rağbet eder.

Ama Allah CC, “Böyle yapın!” da demiyor. “Benim istediğim gibi yaşayın da, yine nimetlerden de istifade edin!” diyor. “Dünyada hiçbir nimetten istifade etmeyin, hiçbir nimetin peşinde koşmayın.” da demiyor. “Heâl çizgi içinde, şeriatin müsaade ettiği çizgi içinde nimetlerimi yiyin, istifade edin, rahat edin, lütfuma erin.” buyuruyor.

Lütfunu da her zaman görüyoruz. Hayatımız boyunca karşılaştığımız lütuflar, kahırlar, gelir gider cetveli gibi bir muhasebesi yapıлып toplansa, görürüz ki ömrümüz lütufla geçiyor.

Bütün ömründe sıhhatli iken, bir hafta hasta olmuşsun, ne olacak? İki gün dışın ağrımış, ne olacak? Çok az bir şey. Esas itibariyle insanların ömrü nimetlerle geçiyor. Bunları bilmek ve her nimete şükretmek lâzım! “Çok şükür yâ Rabbi!” demek lâzım.

Allah şükreden kulları, nimeti anlayıp da nimeti verene minnettarlık duyan kulları seviyor.

Nankörleri sevmiyor. Nimetin kıymetini bilmeyeni sevmiyor. Nimetin kadrini kıymetini bilmeyen insan, sanki Cenâb-ı Hakk'ın dergâhına:

“—Ben bu nimeti istemiyorum, yâ Rabbi! Al bu nimeti benden.” demiş gibi olur.

Haris-i Muhâsibî öyle diyor:

“—Nimete şükretmeyen insan sanki dergâh-ı izzete dilekçe vermiş de ‘Al bu nimeti, ben bunu istemiyorum.’ demiş olur.”

Şükrünü bilecek, eda edecek. Şükrünü eda etmezse nimet elden kaçır.

İslâm'ın iki büyük işi var. Çok önemli. Birisi şükür. Nimetlere, izzetlere, ikramlara, ihsanlara şükür... Ötekisi sabır. Hastalıklara, üzüntülere, musibetlere, dertlere, belalara sabır... Sabır, şükür; sabır, şükür... İnsan işte böyle tıklar tıklar, tıklar tıklar bu hayatı geçirecek. Sabırdan da sevap alır, şükürden de sevap alır. Musibet gelir, sabreder, sevap alır; nimet gelir, şükreder, sevap alır.

Şuna benzetiyorum. Bu Avrupalılar akıllı. Med-cezir olayları oluyor; deniz kenarlarına büyük havuzlar yapmışlar, havuzların ağzını dar yapmışlar, oraya makineleri koymuşlar. Deniz yükseldiği zaman denizin, o koca deryanın suyu şaldır şaldır büyük havuzlara akıyor da akıyor. Tribünleri döndürüyor; elektrik elde ediyorlar.

Deniz geri çekildiği zaman havuza birikmiş olan sular geriye akıyor. Bu sefer yine elektrik elde ediyor. Med halinde de cezir halinde de,

su havuza dolarken de su havuzdan boşalırken de elektrik hâsıl oluyor. Kurnaz, çare bulmuş. Deniz bir yükseliyor bir alçalıyor, bir yükseliyor bir alçalıyor, oradaki med cezirden elektrik istihsal ediyorlar. Allah'ın nimeti de bir geliyor bir gidiyor; nimet gelince şükür, nimet gidince sabır. Sabır şükür, sabır şükür, derken insan nur dolar. İnsanın da jeneratörü çalışır; sabırla şükürle hem kendisi nur dolar hem etrafa nur saçar. Hatırınızda olsun.

Diliniz şükürlü olsun; sabırlı olun, şükürlü olun. Tabi Allah'tan nimet isteyin. Birisi bana;

“—Allah sabrını arttırsın hocam.” dedi.

“—Sabrını arttır demek, ‘Allah belanı versin’ demek.” dedim, şaşırıldı,

“—Neden?” dedi.

“—Çünkü bir belâ musibet gelecek ki ben de sabredeceğim, dişimi sıkacağım; sabır o. Sen, ‘Allah şükrünü arttırsın!’ de, nimet vermek mânâsına gelsin.” dedim.

Birisi çok hastalanmış, Peygamber Efendimiz ziyaretine gitmiş. Adamcağız o kadar hasta, hastalıktan o kadar erimiş ki kuş yavrusu gibi kalmış, civciv gibi kalmış. Peygamber Efendimiz:

“—Yâ mübarek! Sen Allah'a dua etmesini bilmez miydin? Ağzın yok mu, dilin yok mu? Allah'tan sıhhat afiyet isteseydin ya.” demiş.

Dua ederse verir Allah; nimet de verir sıhhat de verir.

“—Biliyorum yâ Rasûlallah! Bilmez olur muyum? ‘Yâ Rabbi! Bana ne vereceksen dünyada ver,

âhirette rahat edeyim.’ dedim.”

demiş.

Peygamber Efendimiz:

“—Hayır, öyle istemeyin, Allah’tan bir şey isteyince âfiyet isteyin.” buyurmuş.

Neden? Allah’ın gayb hazineleri sonsuz, bitecek diye bir şey yok ki; nimeti iste.

Biz Mehmed Zâhid Hocamız hastalanınca dua ettik;

“—Yâ Rabbi! Bizim ömrümüzden al, Hocamız’ın ömrüne kat.”

Allah’ın hazinelerinde ömür eksikliği mi var? Sana da versin ona da versin. Böyle bir ince hesaba lüzum yok ki. Sana da ömrü o veriyor zaten, ötekisine de veren o.

b. Rükû Nasıl Yapılır?

12. hadîs-i şerîf:

Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا رَكَعْتَ فَضَعْ كَفَّيْكَ عَلَى رُكْبَتَيْكَ حَتَّى تَطْمَئِنَّ
وَإِذَا سَجَدْتَ فَأَمْكِنِ جَبْهَتَكَ مِنَ الْأَرْضِ حَتَّى
تَجِدَ حَجْمَ الْأَرْضِ

²Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.287, no:2604; Heysemî, *Mecmaü’zZevâid*, c.II, s.318, no:2792; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.448, no:19724; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.207, no:2053.

RE. 48/12 (*İzâ reka'te feda' keffeyke alâ rûkbeteyke hattâ tetmainne, ve izâ secedte feemkin cebheteke mine'l-ardı hattâ tecide hacme'l-ard.*)

(*İzâ reka'te*) “Namazda rûkûya vardığın zaman, rûkû ettiğin zaman...”

Ayakta duruyoruz; Allah-u ekber deyip Sübhâneke, Fâtiha okuyoruz, bir sûre okuyoruz, rûkûya varıyoruz ya, şöyle yarım eğiliyoruz. İnsanın belden yukarısı doksan derece yere paralel olacak, öbür tarafı dik olacak. Aşağı yukarı doksan derece olacak. Kambur olmayacak. Kadınlar çok eğilmez, kadınların öyle çok eğilme mecburiyeti yok. Erkek tam eğilecek. Tamam.

(*Feda' keffeyke alâ rûkbeteyke*) “İki dizine, diz kapağına iki elini koy, iki avucunu koy; (*hattâ tatmeinne*) sükûna erinceye kadar.” Yani hareket etme, sakın dur.

(*Ve izâ secedte feemkin cebheteke mine'l-ard hattâ tecide hacme'lard*) “Secdeye vardığın zaman da yerin sertliğini duyacak gibi başını yere koy.”

Bunlar ibadetin nasıl güzel yapılacağı ile ilgili hadis-i şerifler. Bu hadîs-i şerîflerin hepsi birleşiyor; “Namaz nasıl güzel kılınacak?” ortaya çıkıyor. Başka hadisler birikiyor; “Oruç nasıl güzel tutulacak?” Başka hadîs-i şerîfler birikiyor, “Hac nasıl güzel yapılacak?” ortaya çıkıyor. Bunlar bu işin malzemesi, maddesi.

“–Tuğla ne işe yarar?”

Evladım! Bu tuğlalar üst üste konulur, yan yana konulur, duvar yapılır; ev olur. İşte bunlar da dinimizin ibadetlerinin malzemesi.

“–Secdeyi nasıl yapacağız, rükûyu nasıl yapacağız, neler okuyacağız, nasıl okuyacağız?”

Peygamber Efendimiz bunların hepsini tarif etmiş.

Onun için Allah bu hadisleri toplayanlardan; fakihlerimizden, müctehidlerimizden, din alimlerimizden razı olsun. Bunları toplamışlar. Bize hazır malzeme, mâmul mal, biçilmiş kaftan olarak getirmişler. Biz de eynimize giyiveriyoruz, gayet güzel, konfeksiyon, hazır, çok da yakıştı. El-hamdü lillah, ibadetlerimizi yapıyoruz. Bunlar olmasaydı Rabbimiz’e nasıl ibadet edeceğimizi; Allah’ın huzuruna çıktığımız zaman, Rabbü’l-âlemîn’in huzuruna vardığımız zaman ne gibi hareketler yapmamız ve neler söylememiz gerektiğini bilemezdik. Rabbimiz bize lütfundan, kereminden; dergâh-ı izzetinin, sera-ı ulûhiyyetinin merasimini öğretiyor:

“–Kulum benim huzuruma böyle gelirsin, şöyle söylersin.” diye

Eh bir de insan biraz Arapça öğrenmeli değil mi? Neler söylediğini bilmek, ağzından çıkanı akletmek, şuur etmek için Arapça bilmek lâzım değil mi?

“–Rabbimin huzuruna gittiğim zaman acaba ben ne diyorum?”

“–Vallahi bilmem, küçükken anamdan babam-

dan bir şey öğrendim. İyi ki öğrenmişim. Mânasını da bilmem; doğru mu okuyorum yanlış mı okuyorum farkında değilim.” demek mi iyi, yoksa *Allah-u ekber* deyince ürpermek titremek mi?

El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn deyince mânasını anlamak mı? Dua edince, “âmin” deyince neye “âmin” dediğini bilmek mi? Rükûya eğilmenin ve rükûda söylediğinin ne mânaya geldiğini; bu hareketinin ve bu sözlerinin ne olduğunu bilmek mi iyi?

Muhterem kardeşlerim!

Çoğumuz bunları bilmiyoruzdur, değil mi? Kaç yaşındayız? Yeni mi müslüman olduk? Dün mü kelime-i şehâdet getirdik de İslâm’a geldik.

Hayır! Yaşlıyız, aksakallıyız, uzun yıllar İslâm üzere yaşadık.

Bu biraz gayretsizlik değil mi? Ayıp olmuyor mu birazcık? Ben nezaketimden “birazcık” diyorum da çok ayıp olmuyor mu?

Aslında çok ayıp oluyor. Hem Rabbinin kulu olacaksın, hem O’na teslim olacaksın, hem ben müslümanım diyeceksin, (Eşhedü en lâ ilâhe illa’llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû diyeceksin hem de namazdan, duadan, Kur’an’dan haberin olmayacak. “Böyle gelmiş böyle gider.” diyerek, gafil gelip gafil mi gideceğiz?

Bu gazeteleri mi hatmetmemiz lâzım? Bu mecmuaları mı devirmemiz lâzım? Yoksa Allah’ın yolunu mu öğrenmemiz lâzım? Allah’a ibadeti-

mizi mi öğrenmemiz lâzım? Ne mânaya geldiğini mi anlamamız lâzım? İngilizce, Fransızca, Almanca mı lâzım, Arapça mı lâzım?

Görülüyor ki Ümmet-i Muhammed daha her gün Allah'ın huzurunda yaptığı ibadetten sınıfta kalacak durumda. Böyle bir ümmet! Namaz gibi her gün beş defa yapılan ve çok önemli olan, dinin direği olan ve ahirette ilk sorgunun sualin açılacağı konu olan namazda bile sınıfta kalıyor. Nasıl bir tembellik! Asrımızın Ümmeti Muhammed'i nasıl tembelmiş, nasıl haylazmış! Nasıl sıfır üstüne sıfır, sıfır üstüne sıfır alıyormuş dinden.

Bosna'da, Hersek'de, Ermenistan'da şurada burada müslümanların neden bu sıkıntıları çektiği anlaşılıyor mu?

Anlaşılıyor.

Neden anlaşılıyor?

Bosna'daki müslüman da senin gibi. Onun da bir şeyden haberi yok. O da karısını dövüyordu;

“—Ne diye örtünüyorsun, biraz süslenip açık gezsene.” diye.

Bak şimdi neler geldi başına! O da cahil, sen de cahilsin. Öteki memleketteki de cahil beriki memleketteki de. Dini vazifelerini bilmiyor, Kur'an'ın emrini bilmiyor, Allah'ın yolunu bilmiyor. Ve öyle bir alışkanlık haline gelmiş ki, İslâm'ı otomatığe bağlamış. Vitesi takmış, kolu çevirmiş, şarteli indirmiş; İslâm arkada çalışıyor, beyzâdem dünya işi ile meşgul. Ticaretiyle, zevkiyle, sefasıyla, televizyonuyla.

Televizyonda bir boks maçı olsa kaçırmaz. Süleymanoğlu muydu? Naim Süleymanoğlu. Ben köydeydim, kıyamet kopuyor sandım. Aşağıdan, çarşıdan pazardan bir gürültü koptu.

“—Eyvah! Bir harp mı çıktı, ne oldu?” dedim, çok olağanüstü bir olay.

Köy yerinden oynuyor, telaşlandım. Sonradan anlaşıldı ki Naim Süleymanoğlu 180 bilmem kaç kilo kaldırmış. Ne olacak? O kadar kaldırdı, bu kadar indirdi. Kaldırdığı kilodan dolayı Naim Süleymanoğlu için yer yerinden oynuyor, olimpiyat şampiyonu olmuş, üç tane altın madalya almış.

Asıl mühim hususlarda müslümanların hiçbir şeyden haberi yok. Şimdi müslüman kardeşlerine yardım ediyor. İyi ama ölen öldü. Ölen geri gelmiyor.

Herifler açıkgöz, kurnaz; ötekisininin 20 kuruşa aldığı kurşunu sana üç marka satıyor. Ticaretini yapıyor. Hem öldürüyor hem parayı alıyor. Hırvat’ı da öyle, Sırp’ı da öyle. Birileri otomobille oraya yardım yapmaya gitmiş. Sırplar değil Hırvatlar, otomobili çevirmişler; yanlarında oradaki mücahidlere götürecekleri 200 bin mark varmış. O parayı almışlar, arabalarını almışlar, üç gün de bunları hapse atmışlar. Paralar da gitti, hapis de oldular.

Bunun bir usulü erkânı yok mu? Bir başka genç de cebine sokmuş 15 bin mark, güya müslümanlarla beraber olan, müttefik olan Hırvat askerleri onu da yakalamışlar, dövmüşler, parasını almışlar. Zaten bu işler olmadan önce de Almanya’dan bir

araba gelirken bir kaza yaptı mı Yugoslavya’da yağmalanıyordu. Adam can derdinde; cebinden paralar, yüzükler, bilezikler hepsi gidiyordu. Adamlar haydut, eşkıyâ, hırsız, arsız, yüzsüz, insafsız... “—Neden?”

“—Mü’min değil hocam.”

Kısaca söyle! Mü’min olmadı mı insan insan olmaz ki. Kur’ân-ı Kerîm’de bildiriliyor ki:

أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ

(الأعراف: ١٧٩)

(Ülâike ke’l-en’âmi) “Onlar hayvanlar gibidir. (Bel hüm edallü) Daha dalâlette, daha da sapıktırlar.” (A’raf 7/179)

Hayvanın bile hayvanlığında bir asaleti vardır. Atı seversin, kuzuyu seversin ama bu domuzdan beter. İslâm olmadı mı bir şey olmuyor.

Allah’ın düşmanı olan bu nursuz insanları Allah müslümanların başına niye musallat etti? Biraz düşünmek lâzım, değil mi?

وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ

(الروم: ٤٧)

(Ve kâne hakkân aleynâ nasru’l-mü’minîn) “Müslümanlara yardım etmek bizim için haktır, vecibedir. Biz müslümanları kurtarıyoruz. Biz müslümanlara yardım ederiz. Biz Azîmü’ş-şan kullarımızı yardımsız bırakmayız, sonunda kurtarıyoruz.” (Rum, 30/47) buyuruyor âyet-i

kerîmelerde.

Allah niye onlara yardım etmemiş? Ben bunu acı acı düşünüyorum. Neden? İşte bu sefil ve perişan manzaradan dolayı...

Müslüman ama nasıl müslüman? Müslümanlıktan habersiz bir müslüman. Cahil, gafil, günahkâr, âsî, mücrim ve yaptığı işlerden dolayı Allah'ın gazabına müstehak olma durumuna düşmüş müslüman.

Beyefendi evlenecek kız arıyor, kız başörtülü; “—Yok! Ben böyle tam başörtülü istemem.” diyor. Nasıl olacakmış? Açılmalıymış.

Dilenciye hıyar vermişler, eğri diye beğenmemiş. Açılmalıymış. Sonra da Müslümanlığı kimseye bırakmıyor. Tepeden tırnağa

Müslümanlığa söven insanlara:

“—Vay kâfir vay!” diyorsun.

“—Yok! Ben senden daha iyi Müslümanım!” diyor.

Bu ne biçim Müslümanlık? Ne biçim şey? Acaip! Adam Allah'ı inkâr ediyor;

“—Benim inancım daha kuvvetli, senden daha iyi. Sen yanlış anlıyorsun.” diyor ama küfre düşüyor.

Fakih bir kardeşimiz var. Sabahleyin ilerici bir kimseden bahsedildi de isim vermiyorum. Bir mecmuada yazı yazmış, o da okumuş.

“—*Vallàhu'l-azîm* bu sözleriyle kâfir oldu.” demiş.”

İlericiyim derken kâfir oluyor. O kadar ileriye gidiyor ki uçurumdan aşağı, cehenneme yuvarlanıyor. “Benim aklım şuna ermez, benim aklım buna ermez. Ben bunu böyle yaparım, şunun şöyle olması lâzımdır.” diye Allah’ın haram kıldığı bir şeyi helal sayarsa, helal kıldığı bir şeye “olmaz” derse insan o zaman kâfir olur. Allah’ın karşısına çıkmış, inkâr etmiş olur, Allah ile harp eden insan durumuna gelmiş olur. İki kere iki dört. Allah “şunu yapın” diyecek, birisi de çıkacak “yapmayın” diyecek.

Geçen gün bir polisle konuştum, üniversitede gençlerin birisi; “Hâkimiyet Allah’ındır.” yazmış. Mücadeleler oluyor ya, gençlerin bir grubu; “*Hâkimiyet Allah’ındır.*” diye yazmış. Polisler gelmişler, indirmeye elleri varmamış. Tabi hâkimiyet Allah’ındır. Levhayı nasıl indirsinler. Rektör diyormuş ki;

“—Taraflılık oluyor, öteki tarafı kışkırtma oluyor.” “—Ama hocam! Hâkimiyet Allah’ın değil mi?” Aferin! Allah adetlerini arttırsın.

Muhterem kardeşlerim! Bu sözlerin altından ne çıkıyor?

Evet, tabii eve ekmek lâzım, su lâzım, belediyeye vergi lâzım, su parası, elektrik parası, tamirat parası vesaire... Hadi onlar için çalışıyorsun ama, bunun dışında ne gazete okuyacaksın, ne mecmua okuyacaksın, ne radyo dinleyeceksin, ne televizyona bakacaksın, ne misafirliğe gideceksin, ne başka malâyâni boş işle uğraşacaksın; önce, hemen dinini öğreneceksin. Başka çare yok! Öncelikle,

derhal!

Birisi gelse sana bir araba hediye etse;

“—Al sana bir araba veriyorum.” dese,

“—Ben parasını vermedim, bu arabayı nereden alıyorum?” dersiniz.

“—İşte biz bu mağazanın kapısından giren yüz bininci insana bir araba vermeyi konuşmuştuk, sen de yüz bininci insan olarak ayağını attın.” dediler.

Gazeteciler resimlerinizi çektiler.

“—E benim ehliyetim yok, araba kullanmasını bilmiyorum.”

Ne yaparsın? Hemen hevesle gidersin, bir şoförlük öğrenme kursuna yazılırsın; bir kitap alırsın, çalışırsın. Bir ay içinde hemen bir ehliyet alırsın;

“—Arabam oldu, artık araba kullanacağım.” dersin.

Müslümansın, cennetin yolunda gideceksin; Allah'ın dinini öğrenmen lâzım, her şeyden önemli! Tabi gazetenin İslâmî olanını, haberin önemlisini almak lâzım. Radyonun televizyonun İslâmîsi varsa kurmak lâzım, dinlemek lâzım. Zaten o da yine öğretmek için çalışmalı.

Biz ahaliye yükleniyoruz, biraz da insaflı olalım, yöneticilere yüklenelim.

“—Millet bu kadar dinden imandan habersiz, sen bu radyoda televizyonda şarkı mı okutturuyorsun? Yakışır mı sana? Milletin reyile başa geçmişsin. Bu millete bu kadar

zamanı israf ettirmekten vicdanın sızlamıyor mu? Mü'min misin kâfir misin?"

“—Yok, ben de mü'minim; benim dedem hocaydı, vaizdi.”

Bu halk İslâm'ı bilmiyor. Hani yaygın eğitim? Sen buna yarı beline kadar çıplak şarkıcı kadını çıkardığın zaman, akli fıttırıp gidiyor. Nefsi kabarıyor, günaha giriyor.

Yapılır mı bu? İyi bir şey yapsana! Bu kadar televizyon kanalı var, kanalizasyon kanalı gibi!

Allah'ın kulları perişan... Allah'ın kullarının dini imanı öğrenmeye ihtiyacı var. Vakit kıymetli, ömür aziz, bir saniyesinin bile boş geçmemesi lâzım. Her şey boş... Gazetelerde üç sayfa, dört sayfa spor haberleri... Yerin dibine batsın bu topu, sporu, bilmem nesi!

Adamın birisi gelmiş, bakmış ki 22 kişi sahada koşturuyor.

“—Bunlar niye top peşinde koşturuyorlar? Ben hepsine birer tane top alayım da koşturmasınlar.” demiş.

22 kişi top oynuyor, 22 bin kişi betonun üstüne oturuyor; basur illetine tutuluyor, hasta oluyor. Şimdi bu sporun memleket sağlığına faydası ne? Hepsi basur illetine tutuldu, hepsi ishal oldu, midesine ülser, gastrit saplandı, falanca yerine araz geldi, ayakları romatizma oldu. Adam deli divane, takımının rengini giymiş; kazaklar, külahlar. Bilmem neyin maskotuymuş, filancanın fedaisiymiş!

Bakanlık var, Gençlik ve Spor Bakanlığı. 22 kişi

için spor sahaları yapacağına 22 bin kişinin spor yapması için yeşil sahalara yap, güzel yerler yap. Bu şehirleri böyle doldurmuşsun, evler 11 kat, 12 kat, 15 kat; aşağıyı, güneşi görmüyor. Bu insanların hâli ne olacak? Geniş sahalara yap, parklar bahçeler yap, havayı temizle, 22 bin kişi spor yapsın. 22 kişi koşmak! Bu kumar gibi bir şey... 22 kişi koşuyor, ötekiler parasını veriyor. Milletın parasını almak için bir oyun. Millî sağlık değil ki bu. Milletın sağlığını düzeltmek değil ki.

Demek ki buradan yöneticilere de seslenmiş oluyoruz; milletın vaktini boşa geçirmeyin, ömrünü harcamayın, sağlığıyla oynamayın. Millete hizmet edecekseniz, Allah'ın rızasını kazanmak istiyorsanız elinizdeki imkân ve vasıtaları Allah'ın rızasına uygun, milletın lehine ve faydasına kullanın. İşin doğrusu bu... Bir taraftan halkımıza çatıyoruz. Herhalde bizi kimse sevmez, dokuz köyden kovuluruz. Hem size çatıyoruz hem yukarıya hem aşağıya; bakalım.

Allah hepimizi sevsin!

c. Bindiğiniz Hayvanların Hakkını Verin!

Üçüncü hadîs-i şerîf. 49. sayfanın 1. hadisine geçmiş olduk.

Ebû Hüreyre RA'dan Deylemî ve Dâra Kutnî rivayet etmişler, *rahmetu'llâhi aleyhimâ...* Peygamber Efendimiz SAS teslimen kesîrâ şöyle buyuruyor:³

إِذَا رَكَبْتُمْ هَذِهِ الدَّوَابَّ فَأَعْطُوهَا حَظَّهَا مِنْ
الْمَنَازِلِ وَلَا تَكُونُوا عَلَيْهَا شَيَاطِينَ

(قط. فى الأفراد عن أبى هريرة)

RE. 49/1 (*İzâ rakibtüm hâzihi'd-devâbbe, fea'tûhâ hazzahâ mine'l-menâzili, ve lâ tekûnû aleyhâ şeyâtîn*)

(*İzâ rakibtüm hâzihi'd-devâbbe*) “Şu binek hayvanlarına bindiğiniz zaman, (*fea'tûhâ hazzahâ mine'l-menâzili*) konaklama yerlerinde bu hayvancıkların nasiplerini verin! (*Ve lâ tekûnû aleyhâ şeyâtîn*) Kendinizi bunların üzerinde şeytanlar durumuna düşürmeyin. Bunların üzerine binen şeytanlar olmayın!”

Efendimiz SAS ne demek istiyor?

Bu bindiğiniz atların, merkeplerin, develerin – bulunulan yere ve zamana göre hangi hayvanı kullanıyorsa o hayvanın– hakkını verin. Yolculukta, konaklama yerine geldiğiniz zaman o da dinlensin. Üstünden inin, yükünü indirin;

³ *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.63, no:24954; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.205, no:2049.

sulayın, otlatın, dinlendirin. Bu hayvancağızı da rahatlatın, bunun da hakkını verin. Dinlenmede, konaklama yerinde nasibi neyse, hakkı neyse onu verin. Bunların üstüne binen şeytanlar durumuna gelmeyin.

Efendimiz ne demiş oluyor?

Bir bineğe binip de hayvana merhamet etmeyen, -o devrin imkânlarına göre- ona hakkını vermeyen, onu dinlendirmeyen, onu sulamayan, onu doyurmayan süvari şeytan gibi oluyor.

E hani müslümandı bu?

Peygamber Efendimiz ona hitap ettiğine göre, nasihat ettiğine göre müslüman ama insanların da şeytanları olduğunu biliyoruz. Demek ki şeytanî bir şey yapmış oluyor, insanî bir şey yapmamış oluyor, rahmanî bir şey yapmamış oluyor.

İslâm'ı görüyor musunuz? İslâm'ın güzelliğini buradan anlıyor musunuz? Hayvanın hakkını bile nasıl koruyor. Peygamber Efendimiz hayvanı koruyor da, hayvanın hukukuna riayet etmeyen insana; “Şeytan gibi olursun ha!” diye tehditli söz söylemiş oluyor. İslâm böyle.

Eteğinin üstüne yatan bir kediyi bile yerinden etmemek için, hayvanın uykusu bölünmesin, bozulmasın diye eteğini kesmiş. Şu zarafeti görebiliyor musunuz? Kedi yatmış, eteğinin üstünde mışıl mışıl uyuyor. Çekiverse hayvan hop yuvarlanacak, başkaları da gülecek. İnsanın hoşuna da gider; hayvan amma yuvarlandı be! Ama öyle yapmıyor; “Bu hayvancağızın

uykusunu bölmeyeyim.” diye eteğini kesiyor. Şu insanlığı görüyor musunuz?

Uçamayan hayvanları korumak için ayağı kanadı kırık, yaralı leylekler için vakıf tesis ediyor. İslâm’ın güzelliğini, İslâm’ın merhametini düşünebiliyor musunuz?

Biz yedi asır Saray-Bosna’da hâkim olmuşuz. Yedi asır orada Bosna beylerbeyimiz bulunmuş, ordugâh bulunmuş, oraları İslâm diyarı olarak kalmış ve oradan Macaristan’a Viyana’ya, Avusturya’ya kadar cihad etmişiz. İstanbul İslâm beldesi, Edirne hudut, öbür tarafı Bulgaristan gibi o zaman orası İslâm beldesiymiş. Biz bu Sırplar’ın, bu vahşilerin, bu alçakların, bu hainlerin analarına babalarına, kiliselerine, dinlerine papazlarına hayat hakkı vermişiz; yaşamışlar, bu güne gelmişler. Teşekkür etmeleri gerekirken şimdi yaptıklarına bak!

Biz kuvvetliken, Osmanlı ordusu mızrak ormanı gibi 200 bin kişilik ordu iken, rap rap geçip Saray Bosna’dan Budapeşte üzerine, Budin üzerine giderken buralarda hiçbir Sırp bırakmayabilirdi.

Doğrusu ben zaman zaman, “Keşke bırakmasaydı.” diyorum. Yani şöyle yapabilirdi: Hepsini alırdı, Anadolu’ya sürerdi, her bir köye üç tanesini, beş tanesini verirdi. “Bunları, bu kerataları müslüman edin!” derdi; hepsi müslüman olurdu, ahiretleri de kurtulurdu. Böyle cehennem kütüğü, odunu olmazlardı. Yapmamışlar veya yapamamışlar veya kusur işlemişler veya başka sebepler var; dinde

zorlamak yok, din zorlamayla değil sevdirecek olacak.

Sahabeden birisinin iki çocuğu gayrimüslimmiş, hıristiyanmış. Onları İslâm'a sokmak için;

“—Babalık haklarımı helâl etmem, müslüman olacaksınız.” diye baskı yapmış.

Bu haber Rasûlüllah Efendimiz'e ulaşınca, babaya şöyle buyurmuş:

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ

(البقرة: ٢٥٦)

(*Lâ ikrâhe fi'd-dîn*) “Dinde zorlama yoktur.” (Bakara, 2/256) “Zorlama! Kendi aklıyla anlarsa anlasın, anlamazsa zorlama!”

“—Yâ Rasûlallah! Ben kendi ciğerparem, kendi vücudumdan birer parça olan bu evlatlarımdan cehennemde yanmasını istemiyorum.”

“—E istemiyorsun ama zorlamak da yok.”

Zorlayınca iman olmaz. Kendisi anlayacak, kendisi imana gelecek. O zaman fayda görür. Taşıma suyla değirmen dönmez.

Biz de ne yapabiliydik? İslâm'ın güzelliğini anlatıp müslüman edebiliydik. Her işi bırakırdık, insanları müslüman etmeye çalışırdık. İslâm'ı anlatmaya çalışırdık. İslâm'ı anlatmaya çalışsak İslâm'ın güzelliğini gören müslüman olur, “Ha ben bu işi böyle bilmiyordum.” der.

Geçen gün bir mühendis talebem geldi.

“—Hocam! Benim çok yumuşak bir huyum var.

Her Şeye acırım. Bir de tebliğci bir ruhum var, tebliğ ediyorum.” diyor.

Modern bir dairede çalışıyor; mini etekli kızlar var, Avrupa, Amerika gormuŐ munevver kimseler var. Herkese İslâm’ı anlata anlata birçok kimsenin doğru yola gelmesine vesile olmuş, sebep olmuş.

Muhterem kardeşlerim!

Çođu kimse İslâm’ı bilmiyor. İslâm deyince kafalarında yanlış Őeyler var, onun için düşman oluyorlar. İslâm’ın güzelliğini, İslâm’ın hakikatini, İslâmî gerçekleri onlara anlatmakta çok gayret etmemiz lâzım.

Biz Avustralya’da arabalarımızla bir Őehirden bir Őehre giderken mola verdik. Oraya kovboy Őapkası gibi koca Őapkalı, uzun boylu bir adam geldi. Hıristiyan misyoneriymiŐ; bize Hıristiyanlığı telkin etmeye kalktı. Biz dort-beş araba park bahçe gibi bir yerde mola vermişiz, abdest aldık namaz kılıyoruz. Bize Hıristiyanlığı telkin etmeye geldi. Byle alıŐıyorlar.

Türkiye’nin birçok yerinde çalıŐıyorlar. Kolejler açmıŐlar, niversiteler açmıŐlar. Őu Bođaziçi niversitesi’nin olduğu yer, Amerikan kız koleji, Amerikan erkek koleji, Robert koleji dediğimiz yerler misyoner okuluydu. AmıŐlar ve Sırp militanları, Bulgar militanları, Yunan militanları o mekteplerde yetiŐtirmiŐler. Memleketimizdeki azınlıkları azdırıp isyan ettirip kan dtrtten onlar! alıŐmıŐ abalamıŐlar. Müslümanlar alıŐmıyor.

Neden? Dinini bilmiyor. Ne yapması gerektiğini bilmiyor. Feleğini şaşırılmış. Müslümanın bir şeyden haberi yok. Lehine ve aleyhine olan şeyden, yarın kendisine bir zarar gelecek mi, ondan haberi yok.

Bak millet bir yerde şu fabrika kurulmasını diye kıyameti koparıyor. Neden?

“—Yarın sıhhatimiz bozular.” diye.

Müslüman dış politikayı takip etmez, iç politikayı takip etmez, ekonomiyi takip etmez. İslâm dininin esaslarını bilmez, müslümanların kardeş olduğunu düşünmez, İslâm için çalışması gerektiğini düşünmez. Böyle boş kafalı yığınlar; bir milyar, bir buçuk milyar müslüman var ama boş, şuurluları da var ama az. Hepsinin şuurlu olması lâzım, hepsi şuurlu değil. Onun için ortada bir şey yok.

Türkiye bir İslâm devleti, ahali müslüman ama birçok yerde yapılan işler İslâm’a uygun değil. Bir hanım, başı örtülü olarak derse giremiyor, avukat olsa avukatlık yapamıyor. Meselâ en basit, bildiğiniz misalleri söylememiz gerekirse; Bunun yolu yöntemi nedir? Ahali bulamamış.

“—Konaklama yerlerinde, üzerine bindiğiniz hayvanların haklarını, nasiplerini verin. Onların üzerlerine binen şeytanlar durumunda olmayın.” diyor Peygamber Efendimiz.

Hayvanlara da, insanlara da herkese hürmet, sevgi, saygı, acımak, her hak sahibine hakkını vermek; İslâm’ın ana şiarı bu.

Bir de herkes İslâm’ın bu güzel tarafını söyler.

Televizyonda benden konuşma isteseler;

“—Hocam! Müsamahadan bahset, sevgiden bahset. Yunus ne demiş? Mevlânâ ne demiş? Sevgi, muhabbet ve müsamahayı anlat.”

İyi ama, o müsamaha senin anladığın mânada müsamaha değil ki! Yunus Emre sağ olsaydı, seni sopayla kovalardı. Mevlânâ sağ olsaydı senin canına okurdu. Mevlânâ'nın müsamahası sana değil ki! O küfrüne, içkisine, zinasına müsamaha istiyor.

Olmaz! İslâm'ın güzel taraflarından bir tanesi de şudur ki sosyete dini değildir. El bebek, gül bebek dini değildir. Haksızlık yapıldığı zaman, onun cevabını verir.

Sen misin Bosna başkanının yardımcısını öldüren? Ertesi gün cezasının verilmesi lâzım!

“—Ben bunun cezasının infazını görmek istiyorum.” diye bir buçuk milyar İslâm âlemi ayağa kalkmıyorsa o İslâm alemi değil.

Neden?

Bak orada kardeşleri öldürülüyor, aldırmıyor. Yarın kendisiyle ilgili bir şey olsa ötekiler aldırmayacaklar;

“—Bunlar ne biçim müslüman kardeş, bizim yardımımıza koşmuyor.” diyeceksin. Sen onların yardımına koşmadın ki onlar senin yardımına koşsun.

Hatta yıllar yılı aksini yapmışız. İsrail harp çıkarmış, Araplar'ın ülkelerini almış; İsrail'i tanımışız.

Fransa gelmiş, Cezayir'i işgal etmiş. Cezayir bizim topraklarımızdı. Cezayir ahalişi kurtuluş mücadelesi veriyor, Fransızlar'ı defetmeye kalkıyor, kendi istiklalini elde etmeye

çalıyor; biz Cezayir'in karşısında Fransızlar'ı tutuyoruz.

İnsan utanır, yerin dibine geçer! Bu senin eski ülken. Bu da istila eden, senin eski düşmanın, senin ülkeni koparıp kendisine almıştı. Sen şimdi nasıl Fransız'ı tutabilirsin?

Nato'ymuş! Nato kafa, nato mermer! Böyle şey mi olur?

“—Bu benim eski toprağımdır, hürriyetini istiyor, insanların hakları ve hürriyetleri önemlidir. Ben hak ve hürriyet taraftarıyım. Evet, böyle olacak. Çekil oradan!” diyeceksin.

وَلَا تَرْكُنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ

(هود:۱۱۳)

(*Velâ terkenû ile'llezîne zalemû fetemessekümü'n-nâr*) “Zalimlere meyletmeyin, sonra size de Allah'ın azabı erişir, cehenneme düşerseniz, yanarsınız.” (Hud, 11/113) buyuruyor.

Zalime iltifat yok, zalime meyletmek yok, zalime destek olmak yok! Bir müslüman ölse, öleceğini bilse bile zalimi desteklemez.

Peygamber Efendimiz'in mübarek ashabından —*rıdvanu'llâhi aleyhim ecmaîn*— bir kadın, bir yahudi kalesine mal satmaya gitmiş. Artık çölde ne mal yapmışsa peynir mi, et mi, başka bir şey

mi onu satmaya gitmiş. Açık pazarı var, kalenin kapıları açılmış. Kadın müslüman, kale yahudi kalesi. Medine'nin etrafında birçok yahudi kalesi vardı, onlardan birisi. Kalenin kapıları açılmış, pazar kurulmuş, bedevî bir kadın da gelmiş, malını oraya koymuş. Çarşamba pazarı gibi bir yer, orada malını satacak.

Yahudi hainin birisi geliyor, arka taraftan kadının eteğini dikenle üst tarafa tutturuyor. Geçiyorlar karşısına, kadıncağızın kalkmasını bekliyorlar. Kadıncağız ayağa kalktığı zaman eteği yukarıya gizlice iliştilmiş olduğundan eteği açılıyor, ayakları görünüyor. Onlar da yaptıkları bu rezalete edepsizliğe gülüşmeye başlıyorlar. Kadın bunun üzerine;

“—Bu ırz düşmanlarına, namus düşmanlarına karşı yok mu benim imdadıma yetişecek?” diyor, bağılıyor, imdat istiyor.

Orada bir müslüman erkek daha varmış; o pazar yerine, o yahudi kalesine mal satmaya gelmiş. O imdadına yetişiyor. Ötekiler kalabalık, bu bir kişi; mücadele sonunda adam şehid

oluyor. Ama şehid olacağını bile bile, tek kişi olduğu halde haksızlığın karşısında duruyor.

Bu İslâm ahlâkı, sahabe ahlâkı. Ve biz bu ahlâkı kaybettiğimiz için Allah bizden yardımını çekti ve düşmanlar bize galebe çalıyor. Biz ölümden korkmasak;

“—Her ne pahasına olursa zalimin karşısına çıkarım, ona haddini bildiririm, kafasını dağıtırım!” diyebilsek hiçbir yerde zalim yetişemez.

Çünkü zulmün yetişmesi, yeşermesi, büyümesi için bir dalkavukluk ortamı olması lâzım. Dalkavukluk olmayınca, zulümle mücadele ortamı olunca zulüm yetişmez. Hastalıkla mikropla mücadele ortamında mikrobun üreyemediği gibi. İlacın dezenfektasyonunun yapıldığı yerde mikrobun öldüğü gibi, gelişemediği gibi.

Müslüman zalimle uğraşacak, haksızlığın karşısına çıkacak. Bir haksızlık yapıldı mı bütün müslümanları ayakta göreceksin, konuşuyor göreceksin, tenkit ediyor göreceksin, zalime nasihat ediyor göreceksin. Zalimin yanında yer alırsa o da zalimle beraber cehenneme atılır ve yanar.

Bir müslüman erkek ölüyor, kabre konuluyor. Kabre girer girmez başına bir ateşten topuz vuruluyor, beyni parça parça dağılıyor ve kabrin içi ateş doluyor, duman doluyor.

“—Ey melekler! Ben müslümanım niye beni azaplandırıyorsunuz? Ben müslümanım, *Lâ ilâhe illa'llah* ehliyim, kâfir değilim, müşrik değilim.” diye itiraz ediyor.

“—Sen müslümandın ama bir yerden geçiyordun, orada müşrikler bir müslümana ezâ, cefa ediyorlardı, sen zalimlere dur demedin, müslümanın yardımına koşmadın; ceza bundan.” diyorlar.

Müslüman cehenneme girer mi? Müslüman kabir azabı görür mü? Müslüman cayır cayır yanar mı? Yanar.

Neden yanar? Vazifelerini yapmadığı için.

Yapılacak vazifeler var, o vazifeler mühim vazifeler, onlar yapılmadığı zaman insan sorumlu olur ve hatta bütün toplum sorumlu olur. Bela hepsine umumî gelir; zalime de gelir, zalime ses çıkarmayana da gelir, zalime yardım edene de gelir; “Boşver, aldırma, neme lâzım” diyene

de gelir. Onun için durmamak lâzım, söylemek lâzım. Müslümanlar cahil oldukları, koyun sürüsü gibi oldukları için bu anlayışa bu terbiyeye erememişler. Eremedikleri için de dünyanın hiçbir yerinde ne yardımlaşabiliyorlar, ne emperyalizmin baskısından kurtulabiliyorlar, ne de zalimlere dur diyebiliyorlar. Böyle gümbürtü gidiyor.

d. Zalim Hükümdara Karşı Hakkı Söylemek

Somali’de Amerikalılar çıkartma yapmış. Amerikalılar çıkartma yapmadan evvel nasıldı? Orada yine zalimler vardı, onlar da yine müslümanları eziyordu, öldürüyorlardı. Benim Avustralya’dan tanıdığım Somalililer var, Avustralya’ya kaçmışlar; “Memleketimizde zalim bir idare var, terör estiriyor, biz orada barınamıyoruz.” diye sığınma hakkı istemişler. Avustralya da bunları mülteci olarak kabul etmiş. Onlar söylüyorlardı. “—Somali’nin başında gaddar, zalim insanlar var.” diyordu. Bir vücut ki, kesilen yarayı tedavi edemiyor, ölür. Bir teşkilat, bir toplum ki bir hastalığı tedavi edemiyor; başındaki bir uyuz, uyuşuk, zalim, kendi menfaatlerine aykırı, kötü, istismarcı,

rüşvetçi veya menfi bir adamı değiştiremiyor;
bunda hayır olmaz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةٌ حَقٌّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ

(د. ه. عن أبي سعيد حم. ه. طب. عن أي أمامة ن. عن سمرة حم. ن. هب. ض. عن طارق مرسل)

RE. 76/11 (*Efdalü'l-cihâdi kelimetü hakkun inde sultânin câir*) “En faziletli, en üstün, en sevaplı cihad, zalim hükümdarın karşısında takır takır hakkı söylemektir.” Ölümünden korkmamaktır, hapisten korkmamaktır.

⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.527, no:4344; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.471, no:2174; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1329, no:4011; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.19, no:11159; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.551, no:8543; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.352, no:1101; Hâmidî, *Müsned*, c.2, s.331, no:752; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.247, no:1286; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.358, no:1448; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.305; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1330, no:4012; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.282, no:8081; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.166, no:1596; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.93, no:7581; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.248, no:1288; İbnü'lCa'd, *Müsned*, c.I, s.480, no:3326; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.176; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.337, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.370; Ebû Ümâme RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.161, no:4209; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.314, no:18850; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.435, no:7834; Ziyâü'l-Makdîsî, *elEhâdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.230, no:123; ed-Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.I, s.238, no:427; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.421, no:2939; Târık ibn-i Şihab Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.64, no:5511 ve c.XV, s.923, no:43588; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.172, no:457; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.198, no:3981.

Söylemezsen o zalim zulme devam eder. Söyleyeceksin! Hiç kimse de destek olmayacak. Yüz bulamayacak, yüz bulamaması lâzım.

Emevî hükümdarlarından birisi Medine-i Münevvere'ye gelmiş. İyi, mâşaallah! Medine'ye, Peygamber Efendimiz'in şehrini ziyarete gelmiş; o da bir derece. Sabahleyin tatlı yumuşak yatağından kalkmış;

“—Bir alim bulun getirin de, bana hadis okusun!” demiş.

Beyzademize hadis okuyacak. Yatağından kalkmış, canı hadis istemiş. Elma da isteyebilirdi, başka şey de isteyebilirdi. Bu sefer lütfen hadis dinlemek istemiş. Adamı hemen sabah o vakitte Mescid-i Saadet'e gitmiş, şöyle etrafı dolaşmış bakmış, hiç öyle yakalayacak bir adam yok, alim kimse yok. Fakat bakmış bir köşede bir mübarek zât, etrafında da ilimden anlayan, alimin kadrini kıymetini bilen üç-beş kimse, orada hadis okuyorlar. Ona işaret etmiş “gel” gibilerden.

Adam hiç aldırmamış. Saraydan gelen şaşırılmış: “—Vay be, Allah Allah! Üzerimde saraylı elbisem var; ne mal olduğum belli, kimin adamı olduğum belli. Ben işaret ediyorum da adam yerinden kalkıp gelmiyor. Bu ne biçim iş?” diye düşünmüş, afallamış.

Ötekisi dersine devam ediyor, saraylıymış, kırmızı elbiseliymiş, kılıçlıymış, aldırdığı yok. Dersine devam ediyor. Biraz beklemiş, yanına gitmiş;

“—Ben hükümdarın, halifenin adamıyım. Hadis okuyacak bir adam lâzım olmuş kendisine, saraya gel.” demiş.

“—O kadar hadis dinlemek istiyorsa, kendisi buraya gelsin.” demiş.

“—Ben onun ayağına gideceğime o gelsin.” demiş.

Adam bir daha afallamış. Bakmış hiç pervası yok; dersini okutmaya, talebeleri ile ilgilenmeye devam ediyor. Saraya dönmüş, titreyerek;

“—Efendim! Kimseyi bulamadım. Birisini buldum, işaret ettim, işaretime aldırmadı, hayret ettim. Yanına gittim, saraya çağırdım, gelmedi. ‘Eğer o kadar hadis okumaya, dinlemeye hevesi varsa gelsin burada dinlesin.’ diyor, bir acayip adam.” demiş.

Halife çok sinirlenmiş; hemen cellat gönderecek, kafasını kestirecek.

“—Kim bu?” diye sormuş.

“—Efendim! bu filanca adamdır. Bunun kimseye eyvallahı yoktur. Hiç kimseden pervası yoktur.” demişler.

Alim böyledir. Alim politikacının oyuncağı değildir. Alim Allah ile ahdetmiştir, hakka uyacak. Kibirinin kibrini kırarak, hakkı söyleyecek, Allah’ın emrini öğretecek, Allah’ın emrini uygulayacak.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi kusurlardan kurtarsın. Çok kusurluyuz, pür-hatayız, pür-günahız. Allah günahlarımızı affetsin. Rızasına uygun yaşamayı nasip etsin. Sevdiği huylarla

huylandırırın. Sevdđiđi sıfatlarla sıfatlandırırın. Sevdđiđi kimselerle dost etsin. Sevdđiđi yollarda yürütsün. Sevdđiđi işleri, amelleri işlemeyi nasip eylesin. Huzuruna sevdđiđi, razı olduğu bir kul olarak varmayı nasip eylesin. Cennetiyle cemaliyle cümlemizi cümlelerinizi müşerref eylesin.

Fâtiha-yı şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
10. 01. 1993 - İskenderpaşa

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ